

39 אותו, שְׁלַכְנָה הַנְּהַ דְּוָקָא הַחֲטִיִּים יוֹצְאִין בְּמַנְיָן, הֵן בַּעַת הַזְרִיעָה
 40 וְהֵן לֵאחֹר שְׂצַמְחוּ וְלֹא הִתְכַּן הַקֶּשׁ שְׂבִיחַס לַחֲטִיִּים הֵם חֲסֵרֵי חֲשִׁיבוֹת
 41 וְהַמְזִין שְׂהוּא הַקְּלִיפָה שֶׁל הַחֲטִיִּים שְׂאִינִים נְחֻשְׁבִים לְכָלוּם⁴ וְלֹכֵן
 42 לֹא סוֹפְרִים וּמוֹנִים אוֹתָם, כֶּשֶׁם שְׂמוֹנִים וּסּוֹפְרִים אֵת הַחֲטִיִּים הַחֲשׂוֹבוֹת.

43 (ב) וּמִקְדִּים אֲדַמּוּרֵי הַצְּמַח צֶדֶק'
 44 בְּאוֹתוֹ מֵאִמֵּר לְבָאָר, שְׂבִשְׂרֵשׁ
 45 הַמְּלָה "סִפְר", שְׂלוֹשֶׁת הָאוֹתִיּוֹת סִפִּיר'
 46 הֵם שׂוֹרֵשׁ לְכַמָּה מִלִּים הַמְּרוֹכְבוֹת
 47 מֵהָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ (שְׂזָהוּ שְׂלוֹשֶׁת
 48 הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ, "סִפְר", הֵם הַשְּׂרֵשׁ
 49 דְּעִנְיָן הַמְּסַפֵּר) יֵשׁ ד'
 50 שְׂרֵשִׁים⁵ כְּלוֹמֵר, שְׂלוֹשֶׁת הָאוֹתִיּוֹת
 51 הַלְלוּ מֵהוֹת שׂוֹרֵשׁ לֵאֲרֹבַע מִלִּים
 52 שְׂנוֹת. הָא', מְלִשׁוֹן מְסַפֵּר
 53 (מַנְיָן)⁶, כְּמוֹ וּסְפִרְתֶּם לְכֶם⁷
 54 שְׂפִירוֹשׁוֹ תְּסַפְרוּ וְתַמְנוּ. הַב', לְשׁוֹן
 55 סִפְר⁸, כְּמוֹ בְּכַתּוּב זֶה סִפְר
 56 תּוֹלְדוֹת אָדָם⁹. הַג', מְלִשׁוֹן
 57 הַפְּעוּלָה שֶׁל סִפּוֹר וְהַגְּדָה¹⁰,
 58 כְּמוֹ בְּכַתּוּב וְלַמְּעַן תְּסַפֵּר בְּאַזְנֵי
 59 בְּנֵיךָ¹¹. וְהַד', שְׂזָהוּ שֵׁם אָבֶן
 60 טוֹבָה¹², כְּמוֹ שְׂכְּתוּב¹³

61 כְּמִרְאֵה אָבֶן סִפִּיר.
 62 וְזֵהוּ עִנְיָן עֶשֶׂר סְפִירוֹת,
 63 שְׂנִקְרְאוֹת כֵּן, עֶשֶׂר הַכּוֹחוֹת דְּרַכֵּם
 64 הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ-הוּא פּוֹעֵל נִקְרָאִים
 65 "סְפִירוֹת" עַל שֵׁם שְׂיֵשׁ בְּהֵן כָּל
 66 ד' בְּחִינּוֹת הַנִּלְלָה¹⁴ - מִסִּפְר,
 67 סִפְר, סִיפּוֹר וּסְפִיר, כְּפִי שְׂהוֹלֵךְ וּמִפְרֵט.
 68 דְּהִנֵּה, סְפִירוֹת הֵם מְלִשׁוֹן
 69 אָבֶן סִפִּיר, שְׂהוּא לְשׁוֹן
 70 בְּהִירוֹת, הֵינּוּ הַסְּפִירוֹת הֵן כּוֹחוֹת
 71 אֱלוֹקִים בְּהִירִים שְׂאִינֵן מְסִתִּירוֹת
 72 עַל הָאוֹר הָאֱלוֹקִי הַמְּלַבֵּשׁ בָּהֶם

21 עִנְיָן עֶשֶׂר סְפִירוֹת, שְׂנִקְרְאוֹת כֵּן, עַל שֵׁם שְׂיֵשׁ בְּהֵן כָּל ד' בְּחִינּוֹת הַנִּלְלָה¹⁴.
 22 דְּהִנֵּה, סְפִירוֹת הֵם מְלִשׁוֹן אָבֶן סִפִּיר, שְׂהוּא לְשׁוֹן בְּהִירוֹת, שְׂאִינֵן מְסִתִּירוֹת

1 בתחילת פרשת כִּי־תשא התורה מדברת על מניין בני ישראל באמצעות מחצית
 2 השקל ופרשה זו נקראת מידי שנה בשבת פרשת שקלים, ובתחילת הפרשה
 3 נאמר:
 4 פִּי תִשָּׂא כֹּאשֶׁר תִּרְצֶה לְמִנּוֹת אֵת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'¹, וּמִבִּיא

5 "כִּי אֲדַמּוּרֵי הַצְּמַח צֶדֶק'
 6 (שְׂהִשְׂנָה שְׁנַת תִּשְׁכִּיז בַּה נֹאמֵר
 7 מֵאִמֵּר זֶה הִיא שְׁנַת הַמָּאָה
 8 לְהַסְתַּלְקוֹת-הַיְלּוּלָא שְׁלוּ בִיג
 9 גִּיסֵן תְּרַכִּיז) בְּמֵאֲמָר דְּבוּרֵי
 10 הַמִּתְחִיל זֶה, "כִּי תִשָּׂא" שְׂנִמְצָא
 11 בְּכִיכֵל כֹּרֵךְ שֶׁל מֵאִמֵּרִים כְּתוּבִים
 12 בְּכַתְּבֵי־ד' שְׂיֵצָא לְאַחְרוּנָה
 13 מְגָלוֹת לְגֵאֲלָה², הַסִּפֵּר הִיא
 14 בִּצְלוֹת' בְּמִקּוֹם (בִּאֲחַת הַמְּדִינּוֹת
 15 שֶׁמֵּעֵבֵר לְמִסְךְ הַבְּרוּל כְּפִי שְׂנִקְרָאוֹ אוֹ)
 16 שֶׁלֹּא הִייתָ גִישָׁה אֱלִוי, וּבִאוֹתָה
 17 תְּקוּפָה, בְּשַׁנַּת תִּשְׁכִּיז, יֵצֵא לְגֵאוֹלָה'
 18 וְנוֹצְרָה הַאֲפִשְׂרוֹת לְעִינֵן בּוֹ. וּבִמֵּאִמֵּר
 19 זֶה מִבִּיא אֲדַמּוּרֵי הַצְּמַח צֶדֶק'
 20 דְּהִנֵּה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל³
 21 בְּמִדְרַשׁ לְגַבֵּי מַנְיָן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵה
 22 חֲטִיִּים הִלְלוּ כְּשֶׁהֵן יוֹצְאִין
 23 לְזִרְעָה כֹּאשֶׁר שׂוֹתִלִים אֵת גְּרֵעֵי
 24 הַחַיִּיטָה בְּאֲדַמָּה אִינֵן יוֹצְאִין אֱלָא
 25 בְּמַנְיָן, וּכְשֶׁנִּכְנְסִין מֵהַגְּרָן
 26 לֵאחֹר קְצִיר הַחֲטִיִּים נִכְנְסִין בְּמַנְיָן,
 27 וּמִפְּנֵי חֲשִׁיבוֹת סוֹפְרִים וּמוֹנִים כֹּל
 28 חִיטָה כֵּן כְּשִׁירְדוּ יִשְׂרָאֵל
 29 לְמַצְרַיִם יָרְדוּ בְּמַנְיָן כּו',
 30 וּבִפְרֻשַׁת יוֹגֵשׁ בְּחֹמֶשׁ בְּרֵאשִׁית הַתּוֹרָה
 31 מִפְּרֻשַׁת אֵת מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּירוּדָתָם
 32 לְמַצְרַיִם (שְׂבַעִים נֶפֶשׁ) וּכְשֶׁעָלוּ
 33 עָלוּ בְּמַנְיָן כּו', וְגַם בִּיצִיאָתָם
 34 מִמִּצְרַיִם הַתּוֹרָה מוֹנָה אוֹתָם שׂוֹב, כֹּאן
 35 בְּפִרְשַׁת כִּי תִשָּׂא, וְהֵינּוּ, שְׂהַמְנִיָן
 36 (כִּי תִשָּׂא לְשׁוֹן מַנְיָן) מוֹרָה עַל
 37 חֲשִׁיבוֹת הַדְּבָר שְׂאוֹתוֹ סוֹפְרִים
 38 וּמוֹנִים, שְׂמַצַּד חֲשִׁיבוֹתוֹ מוֹנִין

**בס"ד. שבת פרשת משפטים,
 פרשת שקלים, מברכים החדש
 וערב ראש-חדש אדר, ה'תשכ"ו
 (הנחה בלתי מוגה)**

1 פִּי תִשָּׂא אֵת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'¹, וּמִבִּיא כִּי
 2 אֲדַמּוּרֵי הַצְּמַח צֶדֶק' (שְׂהִשְׂנָה הִיא שְׁנַת
 3 הַמָּאָה לְהַסְתַּלְקוֹת-הַיְלּוּלָא שְׁלוּ) בְּמֵאֲמָר דְּבוּרֵי-
 4 הַמִּתְחִיל זֶה, שְׂנִמְצָא בְּכִיכֵל שְׂיֵצָא לְאַחְרוּנָה
 5 מְגָלוֹת לְגֵאֲלָה², דְּהִנֵּה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל³ מֵה
 6 חֲטִיִּים הִלְלוּ כְּשֶׁהֵן יוֹצְאִין לְזִרְעָה אִינֵן יוֹצְאִין אֱלָא
 7 בְּמַנְיָן, וּכְשֶׁנִּכְנְסִין מֵהַגְּרָן נִכְנְסִין בְּמַנְיָן, כֵּן
 8 כְּשִׁירְדוּ יִשְׂרָאֵל לְמַצְרַיִם יָרְדוּ בְּמַנְיָן כּו',
 9 וּכְשֶׁעָלוּ עָלוּ בְּמַנְיָן כּו', וְהֵינּוּ, שְׂהַמְנִיָן (כִּי
 10 תִשָּׂא) מוֹרָה עַל חֲשִׁיבוֹת הַדְּבָר, שְׂמַצַּד
 11 חֲשִׁיבוֹתוֹ מוֹנִין אוֹתוֹ, שְׁלַכְנָה הַנְּהַ דְּוָקָא הַחֲטִיִּים
 12 יוֹצְאִין בְּמַנְיָן, וְלֹא הִתְכַּן הַקֶּשׁ וְהַמְזִין שְׂאִינִים
 13 נְחֻשְׁבִים לְכָלוּם⁴.

14 (ב) וּמִקְדִּים לְבָאָר, שְׂבִשְׂרֵשׁ סִפְר (שְׂזָהוּ
 15 הַשְּׂרֵשׁ דְּעִנְיָן הַמְּסַפֵּר) יֵשׁ ד'
 16 שְׂרֵשִׁים⁵. הָא', מְלִשׁוֹן מְסַפֵּר (מַנְיָן)⁶, כְּמוֹ
 17 וּסְפִרְתֶּם לְכֶם⁷. הַב', לְשׁוֹן סִפְר⁸, כְּמוֹ זֶה סִפְר
 18 תּוֹלְדוֹת אָדָם⁹. הַג', מְלִשׁוֹן סִפּוֹר וְהַגְּדָה¹⁰, כְּמוֹ
 19 וְלַמְּעַן תְּסַפֵּר בְּאַזְנֵי בְּנֵיךָ¹¹. וְהַד', שְׂזָהוּ שֵׁם אָבֶן
 20 טוֹבָה¹², כְּמוֹ שְׂכְּתוּב¹³ כְּמִרְאֵה אָבֶן סִפִּיר. וְזֵהוּ
 21 עִנְיָן עֶשֶׂר סְפִירוֹת, שְׂנִקְרְאוֹת כֵּן, עַל שֵׁם שְׂיֵשׁ בְּהֵן כָּל ד' בְּחִינּוֹת הַנִּלְלָה¹⁴.
 22 דְּהִנֵּה, סְפִירוֹת הֵם מְלִשׁוֹן אָבֶן סִפִּיר, שְׂהוּא לְשׁוֹן בְּהִירוֹת, שְׂאִינֵן מְסִתִּירוֹת

(1) ר"פ תשא (ל, יב). (2) נדפס לאח"ז באוה"ת תשא ע' א'תתכג ואילך. וראה גם סה"מ תרל"ח ע' נו ואילך. (3) שהש"ר פ"ז, ג. (4) שהש"ר שם. אוה"ת שם ע' א'תתכו. וראה גם המשך תער"ב ח"א ע' קסז. (5) ראה גם סה"מ תרל"ח שם ע' סה ואילך). ד"ה וספרתם לכם תשל"ל. (6) ראה פרדס שער ח (שער מהות והנהגה) פ"ב - הובא ונתבאר באוה"ת חיי שרה קז, א. ביאוה"ז להצ"צ חיי שרה ע' עא. המשך תער"ב שם ע' קנט ואילך. (7) אמור כג, טו. (8) ראה המשך תער"ב שם ע' רלט ואילך. (9) בראשית ה, א. (10) ראה פרדס שם - הובא ונתבאר באוה"ת שם קו, ב ואילך. ביאוה"ז שם ע' ע ואילך. המשך תער"ב שם ע' קעה ואילך. (11) בא י, ב. (12) ראה אוה"ת וביאוה"ז שם. המשך תער"ב שם ע' ר ואילך. (13) יחזקאל א, כו. (14) ראה פרדס שם - הובא ונתבאר בהמשך תער"ב שבהערה 6. אוה"ת שם.

כי תשא את ראש בני ישראל וגו'

ביאור בדרך אפשר

1 ומאיר באמצעות לעולמות ולנבראים, אֶלָּא הֵם פְּלִים ואמצעים
 2 שְׁעַל־יָדָם מִתְגַּלָּה הָאוֹר ויורד ונמשך מלמעלה למטה כו' (וְהִינֹו,
 3 לְפִי שְׁגָם הַפְּלִים הֵם בְּאֶפֶן דְּאִיהוּ וְגִרְמוּהִי חֵד¹⁵, כדברי
 4 הוזהר – "איהו וחיהו חד, איהו וגרמוהי חד" והכוונה שלא רק האורות
 5 העליונים מאוחדים עם הקדוש-ברוך-
 6 הוא כך שהם מציאות אחת אתו, אלא
 7 גם הכלים, למרות תפקידם למרוד
 8 ולהגביל את הארת האורות, גם הם
 9 מאוחדים עם הקדוש-ברוך-הוא
 10 באחדות מוחלטת ובטלים אליו ואינם
 11 מציאות נפרדת אלא דבר אחד אתו
 12 וְעַל־אֲחַת־פְּמָה־וְכִמָּה
 13 הָאוֹרוֹת שהם בוודאי באחדות מלאה
 14 עם המאור, מקור האור).
 15 וְזֵהוּ גַם מָה שְׁפִירוֹת הוּא
 16 מְלִשׁוֹן סְפוֹר וְהִגְדָּה, כְּמוֹ
 17 בכתוב הַשְּׁמַיִם מְסַפְרִים¹⁶ לשון
 18 סיפור והגדה ואמירה, כמו השמים
 19 אומרים, (שְׁנוֹסָף עַל פְּרוֹשׁ
 20 הַזֵּהָרִין¹⁷ ש"השמים מספרים" היינו
 21 דְּנִהְרִין וְנִצְצִין כו', שהשמים
 22 מאירים ונוצצים, ולפי זה "מספרים"
 23 הוא לשון אור, כמו אבן ספיר
 24 שנקראת כך על שם שהיא אבן
 25 מאירה, הֲרִי זֶה "השמים מספרים"
 26 גַם מְלִשׁוֹן סְפוֹר וְהִגְדָּה),
 27 וְכִמּוֹ שְׁפִתוֹב כִּי אָרָאָה שְׁמִיךְ
 28 וְגו'¹⁸, כאשר אני רואה את השמים,
 29 שהם "מעשה אצבעותיך" של ה', הרי
 30 זה מלמד על גדולת ה' וכן כתוב
 31 בפסוק נוסף שְׁאוּ מְרוֹם עֵינַיִכֶם
 32 וְרִאוּ מִי בְּרָא אֱלֹהִי¹⁹, שכאשר מסתכלים ומתבוננים ב"מרום", היינו
 33 בשמים, הדבר מלמד על גדולת ה' שברא את השמים, וכן הספירות נקראות
 34 בשם זה על שם שהן "מספרות" והתוכן הפנימי של הדברים הוא - בְּיָנִין
 35 שְׁעַל־יָדֵי עֶשֶׂר סְפִירוֹת נִמְשָׁף גְלוּי הַהֶעָלָם שֶׁל אֵין־סוֹף
 36 בְּרוּךְ־הוּא שֶׁמֶצֶד עֲצוּמוֹ הוּא נִעְלָה וּמְרוֹמָם מִלְּהַתְּגַלּוֹת לְעוֹלְמוֹת וּנְבִרָאִים
 37 והוא נעלם מהם ועל־ידי הספירות הוא בא מן העולם אל הגילוי, ונמצא
 38 שהספירות "מספרות" את האלוקות לעולמות ולנבראים (וְהִינֹו, שְׁפָל
 39 עֲנִין הַחֲכָמָה לְמִטָּה, כל האפשרות של קליטת והבנת האור האלוקי
 40 הנעלה באמצעות השכל, שהוא בעצם התגלות של החכמה האלוקית בעולם
 41 באופן כך שְׁיִהְיֶה שִׁנְךָ שתהיה אפשרות לְמִטָּה יְדִיעַת אֱלֻקוֹת,

ביאור בדרך אפשר

42 שכאן למטה בעולם הזה ידעו ויבינו ויכירו עניני אלוקות הֲרִי זֶה מְצַד
 43 סְפִירַת הַחֲכָמָה (רֵאשִׁית הַסְּפִירוֹת שהיא הספירה הראשונה
 44 וההתחלה של הספירות העליונות), כי האפשרות לרדת ולהבין אלוקות
 45 למטה נובעת מכך שהאלוקות התלבשה בספירת החכמה למעלה אֶלָּא
 46 שְׁפִתְחָלָה בתחילת ההתלבשות של
 47 האלוקות בספירות, כפי שספירת
 48 החכמה היא בדרגה הראשונה
 49 העליונה, לפני שירדה מדרגה לדרגה
 50 הֲרִי זֶה בְּאֶפֶן כְּכּוּתוֹב ב"פֶּתַח
 51 אליהו" דְּאֵנְתָּה הוּא חֲפִים וְלֹא
 52 בְּחֲכָמָה יְדִיעָא²⁰, מילולית:
 53 שאתה הוא חכם אבל לא בחכמה
 54 ידועה, כלומר, בדרגה זו אמנם ניתן
 55 לייחס לקדוש-ברוך-הוא את עניין
 56 החכמה אבל לא בחכמה הידועה
 57 והמוכרת אלא בחכמה מסוג אחר
 58 לחלוטין וְאֲחֶר־כֵּן בִּירֵידַת הַחֲכָמָה
 59 העליונה מדרגה לדרגה נִמְשָׁף מְזָה
 60 גַם מָה שְׁבִידִיעַת עֲצוּמוֹ יוֹדֵעַ
 61 כָּל הַנְּבִרָאִים כו'²¹, כיוון
 62 שהקדוש-ברוך-הוא וחכמתו אחד,
 63 והחכמה היא לא מציאות נפרדת ממנו,
 64 הרי בידיעת עצמו, בעצם העובדה
 65 שהוא מודע לקיום שלו עצמו, כביכול,
 66 הוא יודע גם את כל הנמצאים שכולם
 67 נמשכו ונמצאו ממנו וְעַד שְׁמִזָּה
 68 נִמְשָׁף אַחֲרֵי סֵדֵר הַשְּׁתַלְשׁוֹת שֶׁל
 69 ירידות רבות מדרגה לדרגה, נמשך
 70 מהחכמה העליונה שרחוקה מאד
 71 ממושג החכמה המוכר לנו גַם עֲנִין
 72 הַחֲכָמָה לְמִטָּה שבעצם נובע
 73 ונמשך מהחכמה העליונה).
 74 וְעֲנִין הַסְּפִירוֹת הוּא גַם מְלִשׁוֹן מְסַפֵּר וּמְנַיֵן, שְׁהֲרִי
 75 הַסְּפִירוֹת הֵם בְּמְסַפֵּר עֶשֶׂר דְּוָקָא, עֶשֶׂר וְלֹא תִשְׁעָה,
 76 עֶשֶׂר וְלֹא אֶחָד עֶשֶׂר²² והעובדה שנקבעו במספר מסוים, מעידה
 77 שיש להם קשר לעניין המספר, ולכן התואר "ספירות" הוא מלשון
 78 מספר.
 79 וּסְפִירוֹת הוּא גַם מְלִשׁוֹן סֵפֵר, שְׁזֵהוּ שְׁבִשְׁלִשָּׁה סְפָרִים בְּרָא
 80 הַקָּב"ה עוֹלָמוֹ²³, כנאמר ב'ספר יצירה' שהקדוש-ברוך-הוא ברא את
 81 העולם באמצעות התלבשות האור האלוקי בשלושה "ספרים" שְׁהֵם
 82 חֲכָמָה־בִּינָה־דִיעַת כו'²⁴ שלושת הספירות הראשונות.

(15) תקו"ז בהקדמה (ג, ב). (16) תהלים יט, ב. ספר הבהיר סקכ"ה. הובא בפרדס שם. (17) זח"ב קלו, ב. הובא ונתבאר בפירושו המלות לאדמו"ר האמצעי פ"ט ואילך. (18) תהלים ח, ד. (19) ישעי' מ, כו. (20) תקו"ז בהקדמה (יז, ב). (21) רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ב ה"ט"י. (22) ספר יצירה פ"א מ"ז. (23) שם מ"א. (24) פרדס שער יב (שער הנתיבות) פ"א.

שבת פרשת משפטים, פרשת שקלים, מבה"ח וער"ח אדר, ה'תשכ"ו

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

המספר עשר, וזה למספר הספירות, לכן הכתוב האומר שהמבט על השמים
מלמד על האלוקות, וכוונתו לעשר הספירות מתייחס לבריאה בביטוי "מעשה
אצבעותיך" ובכך מודגשת השייכות של הספירות למספר עשר.
והטעם ש'ענין זה של מושג המספר בבריאה נזכר בפסוק בנוגע
לפוכבים דוקא, אף שכמובן
הדבר נכון גם לגבי כל הנבראים
שבהיותם שונים וחלוקים זה מזה הרי
הם באים במספר ומניין יש לומר
על-פי מאמר המדרש²⁶ למה
נמשלו בני ישראל בפוכבים ולא
בחמה ולא בלכנה כו', נאמר
במדרש כי בזמן הזה מספרם הרב של
בני ישראל נמשל לחול היס, אבל
במעמדם ומצבם של בני ישראל לעתיד
-לבוא הם נמשלו לכוכבים, וכשם
שהכוכבים מאירים וזוהרים בכל
הרקיע כך בני ישראל מאירים וזוהרים
לעתיד-לבוא שנאמר "והמשכילים
יוהירו כוהר הרקיע ומצדיקי הרבים
ככוכבים לעולם ועד". והמדרש
ממשיך - למה נמשלו בכוכבים ולא
בחמה ולא בלכנה? ועונה: לעתיד-
לבא החמה והלכנה בושים
כו' ככתוב "והפרה הלכנה ובושה
החמה כי מלך ה' צבאות בהר ציון
ובירושלים ונגד זקניו כבוד"
והפוכבים אינם בושים וכו'.
והנינו לפי שהפוכבים נראים
קטנים ביותר, לעומת השמש
והירח שנראים גדולים והוא ענין
קטנתי מכל החסדים גו'²⁷, הקטנות והענוה היא בעצם סימן והוכחה
לקרבת ה' כמו שמבואר בגארת הקודש' שבתניא (סימן ב) שיעקב אבינו אמר
על עצמו "קטנתי מכל החסדים" מאחר "שבכל חסד וחסד שהקדוש-ברוך-
הוא עושה לאדם צריך להיות שפל רוח במאוד" כי החסד הוא קירוב של ה'
אל האדם וככל שהחסד יותר גדול הקירוב יותר גדול, והביטול צריך להיות
יותר עמוק פי כל הקרוב יותר קמיה, הוא יותר פלא חשיב²⁸,
רבנו הזקן ממשיך ואומר באותה אגרת הקודש כי מאחר ש"כולא קמיה דווקא
כלא חשיב" (דווקא לפני הקדוש-ברוך-הוא כל העולמות וכל הנבראים הם
כאין ואפס), מובן שמי שנמצא יותר קרוב אליו, "כל שהוא קמי' יותר", בטל
יותר, ולעניינו - הביטול והקטנות של הכוכבים היא הוכחה למעלתם
וקרבתם לאלוקות וזהו הטעם לכך שהפוכבים שהם פרוקיע
תמינאה, ברוקיע השמיני שהוא בינה, הספירה השמינית במניין
הספירות מלמטה למעלה (מלכות, יסוד וכו') עלמא דאכתפיא, על

ג) וממשיך אדמו"ר עצמת צדק במאמר הנזכר לבאר²⁵, שזהו מה
שכתוב¹⁹ בהמשך הפסוק "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה (היינו
שהתבוננות במרום מלמדת על גדלות ה') המוציא במספר צבאם,
הקדוש-ברוך-הוא מוציא את הכוכבים הנראים במרום יום יום באותו מספר
ויש מספר גדול מאד של כוכבים
בשמים והינו, שפבת התחלקות
ורבוי הנבראים מהאין-סוף
ברוף-הוא הפשוט, הקדוש-
ברוך-הוא בעצמו הוא 'פשוט' כמובן
זה שהוא מציאות אחת 'פשוטה', לא
מורכבת, לא מוגדרת ולא 'מצויירת'.
ובקבלה וחסידות עוסקים באריכות
בשאלה איך נוצרו ונבראו מהאחדות
הפשוטה מספר רב של נבראים שונים
זה מזה ומחלוקים זה מזה בדרגות
ורמות רבות ושונות. ומבואר שהסיבה
היא לפי שנמשכו על-ידי
עשר ספירות, האור האלוקי
האינסופי הפשוט ירד מלמעלה למטה
דרגה אחרי דרגה עד שהתלבש בעשר
ספירות של אורות המלוכשים בתוך
כלים באופן כזה שכן תהיה התחלקות
והגדרה, כך שהחכמה היא חכמה ולא
חסד, והחסד הוא חסד ולא חכמה וכן
הלאה פי לענין זה ספירות הוא
מלשון מספר (פנ"ל),
להיותן בחינות שונות שיפול
עליהן המספר כיון שהאור
האלוקי בא בספירות בהתחלקות וכל
ספירה שונה ומיוחדת משאר הספירות,
לכן אפשר לספור ולמנות את הספירות כל אחת בפני עצמה.
אחת, וגבורה בחינה שנית וכו', ולכן בגלל התלבשות האור
האלוקי בספירות שונות וחלוקות זו מזו נמשך מזה על ידי ירידת האור
המחולק מדרגה לדרגה רבוי והתחלקות הנבראים ואין זו סתירה לכך
שאור אין-סוף בעצמו הוא אחדות פשוטה.
וזהו כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך¹⁸, הכתוב אומר שהמביט
בשמים, רואה את המעשה שהקדוש-ברוך-הוא עשה באצבעותיו, כביכול,
והדיוק "מעשה אצבעותיך" רומז להתלבשות האור האלוקי בעשר ספירות
שונות כמו המחלק דבר שמבדיל בין חלקיו השונים או פותב
אותיות שונות זו מזו, שמבטא את ההבדל בין אות לאות שהוא
על-ידי האצבעות, שהן האיבר בגוף שבאמצעותו נעשית פעולת
ההבדלה והחלוקה בין דברים שונים וכך גם בנמשל באלוקות, והן העשר
ספירות שהן במספר עשר אצבעות כו' וכיון שמספר האצבעות,

(25) אוה"ת שם ע' א'תתכד. וראה גם סה"מ תרל"ח שם (ע' סז ואילך). (26) במדבר"ר פ"ב, יג. (27) וישלח לב, יא. (28) ראה תניא אגה"ק ס"ב.

כי תשא את ראש בני ישראל וגו'

ביאור בדרך אפשר

1 הכתוב "ברוך ה' אלוקי ישראל מן העולם ועד העולם" אמרו בזה: מעלמא
2 דאתכסיא (עולם מכוסה) לעלמא דאתגליא (עולם גלוי). ומוסבר על כך בחזרת
3 החסידות כי כשם שבעולם הזה יש "ים" שהוא עולם שהנבראים שבו מכוסים
4 ויש "יבשה" שהיא עולם שהנבראים שבו גלויים, על-דרך-זה למעלה,
5 להבדיל, יש דרגות גבוהות שבגלל

6 הרוממות שלהם הן נעלמות ומכוסות
7 ונקראות "עלמא דאתכסיא" ואילו
8 האור האלוקי המצומצם שיווד
9 ומתגלה לנבראים נקרא "עלמא
10 דאתגליא", שְׁשֵׁם ב"עלמא
11 דאתכסיא" הביטול לאלוקות גדול יותר
12 מאשר ב"עלמא דאתגליא", כך שניכר
13 כיצד האלוקות היא המציאות
14 האמיתית והנבראים הם כאין ואפס,
15 לְמַעַלָּה יֵשׁ וּלְמַטָּה אֵין, וכיון
16 שזה מעמדו ומצבם של הכוכבים
17 הקרובים לאלוקות ובטלים לאלוקות,
18 לְכֵן הֵם קְטַנִּים. מֵה־שְׁאִין־כֵּן
19 חֲמָה וּלְכַנָּה נְרָאִים גְּדוּלִים,
20 וקרבת אלוקים והביטול שלהם
21 לאלוקות לא נראים בהם כל כך וּמְזָה
22 נִמְשָׁךְ לְהִיּוֹת נְרָאָה לְמַטָּה
23 הֵישׁ וּלְמַעַלָּה אֵין כּוּי' ולפי
24 התפיסה הזו, היותר נמוכה, נראה
25 שהעולמות והנבראים התחתונים הם
26 "יש" ומציאות, ואילו האלוקות נעלמת
27 ולא ניכרת והיא "אין".

28 וּלְכֵן, לְעַתִּיד־לְבֹא, פְּאֶשֶׁר
29 וְנִגְלָה כְבוֹד הַיְיָ וְגו',²⁹
30 והאלוקות תהיה גבילי וכולם יראו
31 שבעצם כל הנבראים בטלים לאלוקות
32 והם אין ואפס אֲזִי חֲתֻמָּה
33 וְהַלְכָנָה בּוֹשִׁים, פִּיּוֹן שְׁמָהּ
34 נִשְׁתַּלְשַׁל הֵישׁ וְדָבָר נִפְרָד,
35 הנבראים שבהם הביטול לא ניכר
36 ונוגש מֵה־שְׁאִין־כֵּן הַכּוֹכָבִים
37 כּוּי' שהם בחינת קטנות וביטול.

38 וְזֶהוּ גַם מַה שְׁפִסּוּם הַפְּסוּקִים¹⁹ שבו נזכר עניין המספר ביחס לכוכבים
39 הוא "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, המוציא במספר צבאם לכולם
40 בשם יקרא" הוא מֵרַב אוֹנִים וְאִמְיִן פַּחַ אִישׁ לֹא נִעְדָר, פִּי
41 בַּכּוֹכָבִים יִשְׁנוּ עֲנִיָן הַמְּסָפֵר (כמו שכתוב בתחילת הפסוק המוציא
42 בַּמְּסָפֵר צְבָאָם), וְכִמּוֹ שְׁפָתוֹב³⁰ בַּפְּסוּק אַחַר מוֹנָה מְסָפֵר

ביאור בדרך אפשר

לְכּוֹכָבִים, שְׁזָהוּ מְצַד הַחֲשִׁיבוֹת שְׁפָדְכָר (כנ"ל סעיף א שדבר יקר
והשוב ראוי שיספרו אותו), וּלְכֵן אִישׁ לֹא נִעְדָר, שְׁאִישׁ אֶף אַחַד
מֵהַכּוֹכָבִים לֹא נִעְדָר וְחָדַל לְהַתְקִיִּים, אֲלֵא כּוֹלָם לְלֹא יוֹצֵא מִן הַכִּלְל
קְיָמִים וְעוֹמְדִים בְּרוּם כְּגוּבָה עוֹלָם מְשַׁשֵּׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית
כּוּי'³¹ ועד היום הזה, וְהֵינּוּ³²,

שְׁמַצֵּד הַחֲשִׁיבוֹת שְׁלֵהֶם, נִתָּן
בָּהֶם גַּם הַתְקָף וּבִלְשׁוֹן הַכְּתוּב
"מְרוֹב אוֹנִים וְאִמְיִן כּוּחַ" שְׁפִיּוֹ
קְיָמִים (לֹא רַק בְּמִין כּוּמָא
הַרְצֵן שֶׁאֵמַנְם גַּם הוּא מְמַשֵּׁךְ
לְהַתְקִיִּים מִשַּׁשֵּׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית וְעַד עַתָּה
אֲבָל קִיּוּמוֹ בְּמִין, הֵינּוּ שְׁסוּג הַצּוּמָח
אוֹ חָזִי וְכִדּוּמָה מְמַשֵּׁךְ לְהַתְקִיִּים אֲבָל
הַנְּבֵרָאִים הַפְּרִטִּים עֲצָמָם מִתְכַּלִּים
וְאַחֲרֵים בָּאִים בְּמִקּוּמָם, אֲלֵא כְּצֵבֵא
הַשָּׁמַיִם שֶׁמְמַשִּׁיכִים לְהַתְקִיִּים גַּם)
בְּאִישׁ כְּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ שְׁקִיּוּמִים
מִשַּׁשֵּׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית וְעַד הַיּוֹם מְבַלִּי
לְהַתְחַלֵּף, דְּבַר הַמּוֹרָה עַל חֲשִׁיבוֹת
מִיּוֹחַדָּת. וְכֵן גַּם עֲנִיָן הַמְּסָפֵר וְהַמְּנִיָן
מּוֹרָה עַל חֲשִׁיבוֹת וְעַל־דְּרָךְ
מְאָמַר רְבוּתֵינוּ וְלִ"ל³³ לְגַבִּי
בִּיטוּל אִיסוּר שֶׁנִּתְעַרַב בְּהִיתָר, שְׁגַם
בְּמִקְרָה שְׁלִפֵי הַהִלְכָה הַדְּבַר בְּטֹל כְּרוּב
אוֹ בְּשִׁישִׁים וְכִי' הִרִי אֶת שְׁדָרְכּוֹ
לְמַנּוֹת, אִם הָאִיסוּר שֶׁנִּתְעַרַב בְּהִיתָר
הוּא דְּבַר שְׂרָגִילִים לְמַנּוֹת בּוֹ כֹּל יַחֲדָה
כְּפִנֵי עֲצָמָה הוּא דְּבַר חֲשׁוֹב
וְאִינוּ בְּטֹל כּוּי'.

ד) וּמְמַשִּׁיף בְּמַאֲמָרוֹ³⁴, דְּצָרִיף לְהִבִּין מַה
שְׁנִתְבָּאָר לְעִיל שְׁעֲנִיָן הַמְּסָפֵר
הוּא עֲנִיָן שֶׁל מַעַלָּה כּוּי', כְּפִי שְׁהַקְשָׁה הַשְּׁלִ"ה³⁵
מִמָּה שְׁאֲמָרוּ רְבוּתֵינוּ וְלִ"ל³⁶ אֵין הַבְּרָכָה מְצִיָּה
כּוּי' בְּדָבָר הַמְּנוּי, אֲלֵא בְּדָבָר הַסְּמוּי מִן הַעִיָן.
וּמְבָאָר הַשְּׁלִ"ה, שְׁיֵשׁ עֲנִיָּי מְסָפֵר, הַמְּסָפֵר
שֶׁל עֲנִיָּי עוֹלָם הַזֶּה כּוּי', וְעֲנִיָן הַמְּסָפֵר שֶׁל
הַשְּׁגָת עוֹלָם הַבָּא כּוּי', וּמְבָאָר³⁷, שְׁזָהוּ הַחֲלוּק
מְצִיָּה כּוּי' בְּדָבָר הַמְּנוּי, אֲלֵא בְּדָבָר הַסְּמוּי מִן הַעִיָן וְאִם כֵּן
הַמְּנִיָן וְהַמְּסָפֵר הוּא דְּרוּקָא חִירְטוֹן וְלֹא מַעֲלָה.
וּמְבָאָר הַשְּׁלִ"ה, שְׁיֵשׁ עֲנִיָּי מְסָפֵר, כְּלוּמַר שְׁנֵי סוּגִים שׁוּנִים
שֶׁל מְסָפֵר הַמְּסָפֵר שֶׁל עֲנִיָּי עוֹלָם הַזֶּה כּוּי', וְעֲנִיָן הַמְּסָפֵר
שֶׁל הַשְּׁגָת עוֹלָם הַבָּא כּוּי', וּמְבָאָר³⁷, שְׁזָהוּ הַחֲלוּק בֵּין אֶת

(29 ישע"י מ, ה. 30) תהלים קמז, ד. 31) ראב"ע ורד"ק ישע"י עה"פ. 32) ראה גם המשך תער"ב שבהערה 4. 33) ביצה ג, ב. 34) אוה"ת שם ע' א'תתכח. וראה גם סה"מ תרל"ח שם (ע' עח ואילך). המשך תער"ב שם ע' קעא ואילך. 35) פ' במדבר שמז, א. 36) תענית ח, סע"ב. ב"מ מב, א. 37) שם שמח, ב.

שבת פרשת משפטים, פרשת שקלים, מבה"ח וער"ח אדר, ה'תשכ"ו

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

המיוחדת שלו. כך גם ברוחניות, כיוון שבגן-עדן מאיר אור שהנשמות קולטות כל אחת לפי המעלה והדרגה המיוחדת שלה, לא יכול לחול בכך שינוי ומהפך כמו עניין התשובה. ורק בעולם הזה שבו שורה בחינת סובב כל עלמין, יוכל להשתנות הדבר מן הקצה אל הקצה, בבחינת עולם הפוך³⁹ שבו "עליונים למטה ותחתונים למעלה", היינו שינוי קיצוני (כסיפור הגמרא: רב יוסף בנו של רבי יהושע בן לוי חלה ופרחה נשמתו. כשתזר אמר לו אביו: מה ראית? וענה: עולם הפוך ראיתי, עליונים למטה ותחתונים למעלה...), ויצויין כי ענין זה של היכולת לעשות תשובה רק בעולם הזה ולא בעולם הבא, מבואר בפרטיות יותר בלקוטי תורה (פרשת פנחס), ולהלן קטע מהביאור: "בעולם הבא אין לך דבר שאין לו מקום, שכל מדרגה היא מובדלת מחברתה... ואין להרע שייכות עם הטוב כלל ולכן במקום שנמשך רע לא נמשך טוב כלל, מה-שאינ-כן בעולם הזה נמשך הטוב גם במקום שיש רע, ולכן אף-על-פי שעשה עבירה יכול לעשות מצוה ויכול הוא לשנות את טעמו מרע לטוב. והענין כי חנה בעולם הבא שם נמשך גילוי אור אין-סוף ברוך-הוא... בבחינת גילוי והשגה... וגילוי זה נקרא בשם ממלא כל עלמין שהוא לכל עולם לפי מדרגתו, ולכן מאחר שהמשיך האדם על עצמו לבושי העולם הזה ובגדים צואים, שוב אי אפשר להמשיך עליו גילוי אור אין-סוף ברוך-הוא בעולם הבא. מה-שאינ-כן המשכת אור אין-סוף ברוך-הוא שבעולם הזה הוא על-ידי תורה ומצות... שהמשכה זו הוא מבחינת סובב כל עלמין... שהוא למעלה מעלה מגילוי ההשגה שבגן-עדן..." (עיין שם ערך).

אמנם, עקר החידוש הוא, שגם בעלמא דאתגליא יהיה מאיר בחינת עלמא דאתפסא, ואז הנה גם שם תהיה הברכה מצויה כמו בדבר הסמוי מן העין. והענין בזה, דהנה אמרו רבותינו ז"ל⁴⁰ כל מה שיש ביבשה יש בים, אלא שבים שבים הרי זה בבחינת עלמא דאתפסא⁴¹. אף הנה רבותינו ז"ל⁴² גבי זרעא דיוסף דלא

שדרכו למנות או כל שדרכו למנות³³, על דברי המשנה (במסכת ערלה) שדבר שרגילים למנות ולספור כל יחידה לא מתבטל, נחלקו בגמרא (במסכת ביצה) האם יש לגרוס "את שדרכו למנות" כלומר שהוא דבר מיוחד שמוכרים אותו רק לפי יחידות ולא באומד, או "כל שדרכו למנות" כלומר שיש אנשים שמחשיבים אותו ומקפידים למכור אותו במנין, אבל הוא נמכר גם באומד (כשמוכרים כמות גדולה), כדלקמן.

ובהקדים הבאור במאמר ור"ל הנ"ל שאין הברכה שורה בדבר המנוי אלא בדבר הסמוי מן העין. דהנה, ואלו דבר המנוי הוא ענין עלמא דאתגליא. והחלוק ביניהם, שבעלמא דאתגליא כבר הוברר כל דבר על מקומו בהתחלקות, כל בחינה בפני-עצמה, ולכן לא יוכל להשתנות ולהתברך בו, אבל בעלמא דאתפסא, ששם שורה בחינת סובב כל עלמין, יוכל להיות תוספת ברכה ורבויה ועל-דרך המבאר במקום אחר³⁸ שענין התשובה יכול להיות דוקא בעולם הזה, ולא בגן-עדן, כי הגלוי דגן-עדן הוא מבחינת ממלא כל עלמין, ומצד בחינת ממלא כל עלמין לא יוכל להשתנות ולהתברך בו, כי הוא כבר נמצא בגדרים מסוימים ומיוחדים לו אבל בעלמא דאתפסא, ששם שורה בחינת סובב כל עלמין, האור האלוקי שלמעלה מהתחלקות לכל נברא בפני עצמו המאיר בכל העולמות ובכל הנבראים במידה שווה ויכול להיות תוספת ברכה ורבויה כי מצד האור הנעלה הזה, הנבראים לא מוגדרים ומוגבלים דווקא בגדרים מסוימים. ועל-דרך המבאר במקום אחר³⁸ שענין התשובה יכול להיות דוקא בעולם הזה, ולא בגן-עדן, כדברי המשנה (במסכת אבות) "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא", כי הגלוי של האור האלוקי דגן-עדן הוא מבחינת ממלא כל עלמין, ומצד בחינת ממלא כל עלמין לא יוכל להשתנות דבר, אלא כמו שהוא, כפי שנברא ונקבע מלכתחילה כף נשאר תמיד, כמו שמהרגל אי-אפשר להעשות יד, ולא מהיד רגל בו' כי כל אבר מוגדר בגדרי המציאות

(38) לקו"ת פינחס עה, ג. (39) ראה פסחים נ, א. (40) חולין קכז, א. (41) ראה לקו"ת צו יד, ב ואילך. ובכ"מ. (42) ברכות כ, א.

כי תשא את ראש בני ישראל וגו'

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

44 לחול רטוב ודביק שחלקיו מחוברים, הרי חול יבש הוא גרגירים נפרדים זה
45 מזה שְׂכָל חֶלֶק הוּא פְּרָטִי בַּפְּנֵי-עַצְמוֹ כו',⁴⁷ מְכַל־מְקוֹם,
46 הָרִי זֶה חוֹל הַיָּם, חוֹל שֶׁל יָם אֲשֶׁר יָם הוּא עֲלֵמָא דְאַתְּכַסְיָא
47 כך שהוא מהווה צירוף של ים ויבשה, מספר ולמעלה ממספר.

48 וְעַל-פִּי-זֶה מִתְרַצֵּת הַקְּשִׁיָּא
49 מִמְּאָמְר רַבּוּתֵינוּ ז"ל אֵין
50 הַבְּרָכָה שׁוֹרָה בְּדָבָר הַמְּנוּי,
51 אֲלָא בְּדָבָר הַסְּמוּי מִן הָעֵינַן,
52 ולכאורה אין הדבר עולה בקנה אחד
53 עם מעלת המספר והמניין, אלא
54 הביאור הוא פִּי כְּאֲשֶׁר יִשְׁנָה
55 הַהִמְשָׁכָה לַמְטָה ב"עלמא
56 דאתגליא" מבחינת עֲלֵמָא
57 דְאַתְּכַסְיָא, אֲזִי אֵין חֶסְרוֹן
58 בְּעֵינָן הַמְּסָפֵר, והברכה שורה גם
59 בדבר הנמנה ללא חשש מעין הרע
60 וְאֲדַרְבָּהּ, לא זו בלבד שהמספר אינו
61 מהווה חיסרון אלא הוא הופך למעלה
62 שְׁמוּרָה עַל הַחֲשִׁיבוֹת כו',
63 פְּנִי"ל.

64 וְזֶהוּ גַם הַחֲלוּק הַהִבְדֵּל בֵּין אֶת
65 שְׁדַרְכּוֹ לְמִנּוֹת אוֹ כֹּל שְׁדַרְכּוֹ
66 לְמִנּוֹת (וראה לעיל ביאור הדברים
67 בשטות). דְּהַנְּהָ, 'אֶת' מוֹרָה
68 עַל עֵינָן הַבְּטוּל, וְכִמּוֹ
69 שְׁכַתּוּב⁴⁸ יִרְאוּ אֶת הַנּוֹי'
70 קְדוּשָׁיו, שְׁהֵם הַקְּדוּשִׁים הַקְּרוּבִים
71 אֵל ה' בְּכַחֲשִׁיבֵי אֶת, הַטָּפֵל
72 מִמֶּשׁ לְשֵׁם הַנּוֹי' ואין להם
73 מציאות משלהם. אֲבָל כֹּל, הַנְּהָ
74 אֶף-עַל-פִּי שְׁנֵאמַר⁴⁹ כִּי כֹל
75 בְּשִׁמִּים וּבְאֶרֶץ, דְּאֶחִיד
76 בְּשִׁמְיָא וּבְאֶרְעָא⁵⁰, וְהוּא
77 עֵינָן סְפִירַת הַיְסוּד דְקִדְשָׁה,
78 עַל הַפְּסוּק "כִּי כֹל בְּשִׁמִּים וּבְאֶרֶץ"
79 נֹאמַר בַּחֲרוֹם "דְּאֶחִיד בְּשִׁמְיָא
80 וּבְאֶרְעָא", היינו שמאחד (ומקשר)
81 בְּשִׁמִּים וּבְאֶרֶץ, ואמרו על כך בוזהר
82 שְׁעֵינָן זֶה הוּא הַתּוֹכֵן שֶׁל סְפִירַת הַיְסוּד

1 בִּישָׂא, עֵין הַרַע דְּכְתִיב⁴³ בְּבִרְכַת יַעֲקֹב אַבִּינוּ לְמַנְשָׁה וְאַפְרִים בְּנֵי יוֹסֵף
2 וַיְדַגּוּ לְרוֹב בְּקָרֵב הָאֶרֶץ, מַה דְּגִים שְׂבִיִּים, מִיָּם מְכַסִּים
3 עֲלֵיהֶם וְאֵין עֵין הַרַע שׁוֹלְטַת בְּהֶם, אֶף זֶרְעוֹ שֶׁל יוֹסֵף אֵין
4 עֵין הַרַע שׁוֹלְטַת בְּהֶם (בְּחִינַת רַע עֵין שְׁהוּא הַס"מ⁴⁴,
5 וְכַעֲנִין מְרֵאִית עֵינֵיהֶם שֶׁל
6 רְשָׁעִים כו'⁴⁵ שְׁעוּלָה לְהוּק),
7 וְהֵינּוּ, שְׁהַחֲדוּשׁ הוּא, שְׁמַצַּד
8 מַעְלָתוֹ שֶׁל יוֹסֵף, הַנְּהָ גַם
9 בְּקָרֵב הָאֶרֶץ, עֲלֵמָא
10 דְאַתְּגַלְיָא, וְלֹא רַק בֵּים הָרִי הֵם
11 כְּמוֹ דְגִים שְׂבִיִּים, עֲלֵמָא
12 דְאַתְּכַסְיָא (מַה-שְּׂאִין-כֵּן
13 בְּנוּגַע לְדְגִים שְׂבִיִּים, עֲלֵמָא
14 דְאַתְּכַסְיָא, אֵין חֲדוּשׁ בְּזֶה
15 שְׁלֹא שְׁלֵטָא בְּהוּ עֵינָא בִּישָׂא
16 שְׂאִין עֵין הַרַע שׁוֹלְטַת בְּהֶם שֶׁהִרִי הֵם
17 מְכוּסִים, וְהֵעִין לֹא רוּאָה אוֹתָם
18 מַלְכַת-חֵילָה). וְזֶהוּ גַם מַה
19 שְׁנֵאמַר⁴⁶ וְהִיָּה מִסְפֵּר בְּנֵי
20 יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא
21 יִמַּד וְלֹא יִסְפֵּר מְרַב,
22 דְלְכֹאֲוֹרָה אֵינוֹ מוֹכֵן, דְּכֵינָן
23 שְׁלֹא יִמַּד וְלֹא יִסְפֵּר, לְמַה
24 נִזְכָּר עֵינָן הַמְּסָפֵר וְהִרִי לְכֹאֲוֹרָה
25 הַפְּסוּק סוֹתֵר אֶת עַצְמוֹ, שְׁבַתְחִילָה
26 אֹמַר "מִסְפֵּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" וּבַהֲמִשָּׁךְ
27 אֹמַר "לֹא יִסְפֵּר" !

28 אֶף הָעֵינָן בְּזֶה, שְׁעִיקָר
29 הַחֲדוּשׁ הוּא שְׁגַם בְּחִינַת
30 הַמְּסָפֵר, שְׁהוּא עֲלֵמָא
31 דְאַתְּגַלְיָא, תְּהִיָּה בּוֹ בְּרָכָה
32 עֲצוּמָה כְּמוֹ בְּכַחֲשִׁיבֵי אֲשֶׁר לֹא
33 יִסְפֵּר, וְהִרִי מוֹכֵן שְׂאֵף כִּי הַמְּסָפֵר
34 מוֹרֵה עַל יוֹקֵר וְחֲשִׁיבוֹת, הִרִי הִרְיָבִי
35 לְמַעַל מִמִּדְיָה וְהַגְּבִילָה הוּא בְּרַכָּה
36 עֲצוּמָה וְהֵינּוּ, שְׁעִיקָר בְּכַחֲשִׁיבֵי
37 חוֹל הַיָּם, הַפְּסוּק מְדִיק וְאוֹמַר
38 "כְּחוֹל הַיָּם" כִּי הַצִּירּוּף הוּא שֶׁל "חוֹל"
39 וְיָם" הוּא מִיּוֹחַד בְּמִינוֹ דְּאֶף שְׁחוֹל
40 הוּא יִבְשָׁה, וְלֹא יָם, וְאֵם כֵּן הוּא
41 שִׁיךְ ל"עֲלֵמָא דְאַתְּגַלְיָא" וְלֹא עוֹד
42 אֲלָא שְׁהוּא הַחוֹל שְׁלִיד הַיָּם יִבְשׁ
43 וּמְפָרֵד לְחֻלְקִים דְּקִים בְּנִיגוּד

וְזֶהוּ גַם הַחֲלוּק בֵּין אֶת שְׁדַרְכּוֹ לְמִנּוֹת אוֹ כֹּל
שְׁדַרְכּוֹ לְמִנּוֹת. דְּהַנְּה, 'אֶת' מוֹרָה עַל עֵינָן
הַבְּטוּל, וְכִמּוֹ שְׁכַתּוּב⁴⁸ יִרְאוּ אֶת הַנּוֹי' קְדוּשָׁיו,
שְׁהֵם בְּכַחֲשִׁיבֵי אֶת, הַטָּפֵל מִמֶּשׁ לְשֵׁם הַנּוֹי'. אֲבָל כֹּל, הַנְּהָ אֶף-עַל-פִּי שְׁנֵאמַר⁴⁹
כִּי כֹל בְּשִׁמִּים וּבְאֶרֶץ, דְּאֶחִיד בְּשִׁמְיָא וּבְאֶרְעָא⁵⁰, וְהוּא עֵינָן סְפִירַת הַיְסוּד

28 וְזֶהוּ גַם הַחֲלוּק בֵּין אֶת שְׁדַרְכּוֹ לְמִנּוֹת אוֹ כֹּל
29 שְׁדַרְכּוֹ לְמִנּוֹת. דְּהַנְּה, 'אֶת' מוֹרָה עַל עֵינָן
30 הַבְּטוּל, וְכִמּוֹ שְׁכַתּוּב⁴⁸ יִרְאוּ אֶת הַנּוֹי' קְדוּשָׁיו,
31 שְׁהֵם בְּכַחֲשִׁיבֵי אֶת, הַטָּפֵל מִמֶּשׁ לְשֵׁם הַנּוֹי'. אֲבָל כֹּל, הַנְּהָ אֶף-עַל-פִּי שְׁנֵאמַר⁴⁹
32 כִּי כֹל בְּשִׁמִּים וּבְאֶרֶץ, דְּאֶחִיד בְּשִׁמְיָא וּבְאֶרְעָא⁵⁰, וְהוּא עֵינָן סְפִירַת הַיְסוּד

(43) ויחי מח, טז. (44) מאור"א אות ע' ס"ד. (45) ראה אסת"ר פ"ז, ט. (46) הושע ב, א. (47) לקו"ת בלק סז, ד. סח, ג. (48) תהלים לד, י. (49) דברי הימים"א כט, יא. (50) זח"א לא, א.

1 שבמידות היא חיבור והתקשרות בין המשפיע והמקבל, ולכן ספירת היסוד
 2 היא הדרגה שבה יש התאחדות בין העליון (שמים) והתחתון (ארץ)
 3 **מִכַּל-מְקוֹם, הָרִי מְצִינּוֹ ש"כַּל" הוּא גַם כְּנֹפֵי לְעֵנֵן הָרַע,**
 4 **כְּמוֹ שְׁתּוֹבֵב⁵¹ יוֹצֵר אוֹר גוֹ' ובוֹרֵא רַע, וְאִתָּא יֵשׁ, מוֹבא**
 5 **בְּגִמְרָא⁵² כְּתִיב כְּתוּב בַּפְסוּק רַע**
 6 **וְקָרִינָן** ואנו קוראים (בְּכַרְפַּת
 7 **יוֹצֵר: ובוֹרֵא אֶת הַכֹּל,**
 8 **לִישְׁנָא מַעְלֵיא,** לשון משובח, כי
 9 כדי להימנע מאמירת "ובורא רע" לא
 10 אומרים בכרכת יוצר בלשון הכתוב
 11 אלא בשינוי – "ובורא את הכל"
 12 **וְעַל-כִּרְחֻף צְרִיף לומֵר, שְׁגַם**
 13 **הַלִּישְׁנָא מַעְלֵיא** שמחליף את
 14 הביטוי שנמנעים מלאמרו, עדיין יש
 15 **לוֹ שְׁכִיחוֹת לְעֵנֵן הָרַע, אֲלָא**
 16 **שְׁבַתְפַּלְהָ הָרִי זֶה עֲדִין בְּגִבּוֹל**
 17 **הַקְּדוּשָׁה,** ורק שיש לו "שייכות"
 18 **לרַע אֲבָל אַחֲרֵיכֶּךָ נִשְׁתַּלְשַׁל**
 19 **מִזָּה עֵנֵן הָרַע כְּפִשּׁוֹטוֹ כו' ובכל**
 20 **אופן, בעוד ש"את" הוא לשון ביטול,**
 21 **הרי "כל" יש לו משמעות לא רצויה.**
 22 **וְכֵן מְשַׁמְעֵ מִמָּאֲמַר רְבוּתֵינוּ**
 23 **ז"ל⁵³ עַל הַפְּסוּק⁵⁴ וַיִּתְרוֹן**
 24 **אֶרֶץ בְּכַל הַיָּם, אֲפִילוֹ דְּכָרִים**
 25 **שְׂאֵתָה רוּאָה אוֹתָם לְאֹרֶה**
 26 **מִיּוֹתְרֵין בְּעוֹלָם וְלֹא נִרְאָה מֵהַ**
 27 **הַתּוֹעֵלַת בְּרִיאָתָם, כְּגוֹן וְכוּבִים**
 28 **וּפְרַעוֹשִׁים וַיִּתּוֹשִׁים, אִף הֵן**
 29 **בְּכָל־כֹּחַ בְּרִיתוֹ שֶׁל עוֹלָם וְלֹא־מִיתוֹ**
 30 **שֶׁל דָּבָר יֵשׁ לָהֶם מִטְרָה. וְנִמְצָא,**
 31 **שְׁגַם יִתּוֹשִׁים כו' שהם בריות**
 32 **נחותות ביותר נקראים כל. ועל-**
 33 **זֶה עַל בְּחִינַת "כֹּל" נֶאֱמַר⁵⁵ יָרְאוּ**
 34 **מִהוֹי' כָּל הָאָרֶץ, כָּל הָאָרֶץ**
 35 **דִּיִּיקָא,** הפסוק מדייק ואומר כאן את
 36 הביטוי "כל" להורות שְׁגַם אֵלוֹ
 37 **שֶׁהֵם בְּכַחֲשֵׁי כָּל (כָּל שְׁדָרְכוּ**
 38 **לְמַנּוֹת וְלֹא "את שדרכו למנות"),**
 39 **היינו שהם ביישות ומציאות גם הם**
 40 **יָרְאוּ מִהוֹי', אֲלָא שִׁירָאָה זֶה**
 41 **הַיָּה מִכְּרַחֵק, וַזְּהוּ יָרְאוּ**
 42 **מִהוֹי', ולכן הפסוק מדייק ואומר**
 43 **"מהויו" ולא "את הוי'" כמו בפסוקים אחרים והוא עֵנֵן הַבְּטוּל בְּצוּרָה**
 44 **כּוּ שְׁשִׁיף גַּם אֲצַל אַמּוֹת הָעוֹלָם, דְּקָרוּ לֵיהּ אֲלָקָא**
 45 **דְּאֲלַמְנָא⁵⁶,** אומות העולם קוראים לקדוש-ברוך-הוא "אלוקי האלוקים"
 46 **היינו שאמנם הם עובדים אלוהים אחרים, ועם זאת הם מודים במציאות ה'**
 47 **ובטלים אליו במידה מסוימת אֲבָל אֵין זֶה בְּטוּל בְּמַצִּיאוֹת,** עדיין
 48 **אין זה ביטול מוחלט של המציאות**
 49 **האישית וְלָכֵן יְכוֹל לְהִשְׁתַּלְשַׁל**
 50 **מִזָּה אַחֲרֵי יְרִידָה מִדְּרָגָה לְדְרָגָה**
 51 **עֵנֵן שֶׁל רַע כּו'.**
 52 **וְעַל-פִּי-זֶה לְאוֹר הָאֲמוּר עַל הַהִבְדֵּל**
 53 **בֵּין "את" ל"כל" מוֹכֵן, שְׁהִמְסַפֵּר**
 54 **דְּבַחֲשֵׁינָא אֶת שְׁדָרְכוּ לְמַנּוֹת,**
 55 **הרי כיוון ש"את" הוא עניין הביטול,**
 56 **הוא על-דֶרֶךְ הַמְסַפֵּר שְׁשׁוּרָה**
 57 **בּוֹ הַבְּרָכָה, בְּדוּמָה לְדָבָר הַסְּמוּי מִן**
 58 **הַעֵין, כְּמוֹ בְּכַחֲשֵׁי אֲשֶׁר לֹא**
 59 **יִסְפָּר, הַמְּבֹאֲרֵת לְעֵיל לְגַבֵּי חוּל הַיָּם**
 60 **שְׁעַם הַיּוֹתוֹ בְּכַחֲשֵׁי מְסַפֵּר,**
 61 **כפי שמוכּן מכך שבתחילת הכתוב**
 62 **נאמר "וזהו מספר בני ישראל" בכל**
 63 **זאת הרי הוא בְּכַחֲשֵׁי בְטוּל**
 64 **לְגַמְרֵי, אֶת שְׁדָרְכוּ לְמַנּוֹת,**
 65 **ו"את", לשון שמשמעו שהדבר טפל**
 66 **לעניין אחר, הוא לשון ביטול כְּמוֹ**
 67 **יָרְאוּ אֶת הוֹי', שְׁזָהוּ הַבְּטוּל**
 68 **הַעֲמוּק וְהַמּוֹחֲלֵט שֶׁל הַבְּרוּאִים**
 69 **דְּעֲלָמָא דְּאַתְפְּסִיא, וְכִמּוֹ**
 70 **הַבְּרוּאִים שְׂבִיבִים, שְׂאֵינָם**
 71 **נִרְאִים לִישׁ וְדָכָר נִפְרָד בְּפִנְיֵי-**
 72 **עֲצָמוֹ, אלא בטלים לגמרי למקור**
 73 **חיותם כִּי הֵינָם מְכֻסָּה עֲלֵיהֶם,**
 74 **וְגַם חַיּוֹתָם וְקִיּוּמָם הוּא בְּתוֹךְ**
 75 **הַיָּם דִּיקָא, וְלֹא בִּיבֵשָׁה וְכֹאֲשֶׁר הֵם**
 76 **יוצאים מהים אינם יכולים לחיות**
 77 **וְלָכֵן גַּם הַמְסַפֵּר שֶׁל נְבִרָאִים אֵלֶּה**
 78 **הוּא בְּאִפְּן שְׁהַרְבּוּי הָעֲצוּם**
 79 **"אשר לא יספר מרוב" הוּא בְּאִפְּן**
 80 **שֶׁל אַחְדוּת וְהִרְבּוּי לֹא יוֹצֵר**
 81 **פִּירוּד, וְהַיָּנוּ, שְׁהִמְסַפֵּר הוּא**
 82 **דְּבוּק בְּכַחֲשֵׁי אֵין מְסַפֵּר,**
 83 **שלמעלה מהתחלוקת ופירוד בְּחִינַת**
 84 **אַנְתְּ הוּא חַד וְלֹא**
 85 **בְּחֻשְׁבָּן⁵⁷ עַל-דֶּרֶךְ הָאֲמוּר בִּפְתַח**
 86 **אַתָּה אַחַד וְלֹא חֲשַׁבְתָּן, כְּלוֹמֵר שְׂאֵין**

(51) ישע"י מזה, ז. (52) ברכות יא, ריש ע"ב. (53) ויק"ר רפכ"ב. קה"ר פ"ה, ז. (54) קהלת ה, ח. (55) תהלים לג, ח. (56) ראה מנחות בסופה. (57) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

כי תשא את ראש בני ישראל וגו'

ביאור בדרך אפשר

1 הכוונה ל"אחד המנוי" בסדרה של מספרים כך שאחרי האחד ממשיכים למנות
 2 שניים, שלושה והלאה, אלא "אחד" במובן של אחד ויחיד ואין בלתי.
 3 וְקָלְלוֹת הַחֲלוּקִים הַהִבְדֵּל בֵּין ב' הָאוֹפְנִים הַנ"ל בְּעֵינֵי הַמְסַפֵּר
 4 (מְסַפֵּר שְׂיֵשׁ בּוֹ חֶסְרוֹן כִּי אֵין בּוֹ אֵת עֵינֵי הַבִּיטוּל אֵינּוּ סְמוּי מִן הָעֵץ,
 5 וּמְסַפֵּר שְׂיֵשׁ בּוֹ מַעְלָה בְּגַלּוּ
 6 הַבִּיטוּל וְהַקְשֵׁר שְׁלוֹ עִם מָה שֶׁלֹּמַעֲלָה
 7 (מֵהַמְסַפֵּר), הוּא עַל-דֶּרֶךְ
 8 הַחֲלוּקִים הַהִבְדֵּל בֵּין אוֹרוֹת
 9 לְכָלִים, פִּידוּעַ הַמְבָאָר
 10 בְּבֹאוּרֵי הַזְהָרָה⁵⁸, שְׂבַעֲנֵן
 11 הָאוֹרוֹת הִנֵּה כָּל מָה
 12 שְׂלֹמַעְלָה יוֹתֵר הָרִי זֶה רַבּוּי
 13 יוֹתֵר, כֹּכֵל שֶׁמְדוּבֵר בְּדֹרְגָה גְבוּהָה
 14 יוֹתֵר, הָאוֹרוֹת מְרֻבִּים יוֹתֵר וּמְאִירִים
 15 יוֹתֵר וְאֵלוֹ בְּעֵינֵי הַכָּלִים, הַשְּׂאוֹר
 16 מֵתַלְבֵּשׁ בְּהֵם הָרִי כָּל מָה
 17 שְׂלֹמַעְלָה יוֹתֵר הָרִי זֶה
 18 בְּמַעוֹט יוֹתֵר כֹּכֵל שֶׁמְדוּבֵר בְּדֹרְגוֹת
 19 גְבוּהוֹת יוֹתֵר, יֵשׁ יוֹתֵר אוֹרוֹת וּפְחוֹת
 20 כָּלִים. אֵלָּא שְׂהַרְבּוּי שְׂבַעֲנֵן
 21 הָאוֹרוֹת הוּא בְּאִפְךָ שֶׁל
 22 אֲחָדוֹת, וְלֹא רִיבּוּי שְׂיוּצֵר פִּירוּד, כִּי
 23 עֵבֹד שֶׁהַכָּלִים שְׂיִיכִים יוֹתֵר לְמַדִּידָה
 24 וְהַגְבֵּלָה וּמוֹגֵדִים יוֹתֵר, וְלִכֵּן רִיבּוּי
 25 כָּלִים עֲשׂוּי לְהוֹוֹת סְחִירָה לְאֲחָדוֹת, הָרִי
 26 הָאוֹרוֹת הֵם כְּטִילִים וְגַם כְּשֶׁהֵם בְּרִיבּוּי
 27 וְלִמְרוֹת הַיּוֹתֵם נִבְדָּלִים זֶה מִזֶּה, רִיבּוּי
 28 הָאוֹרוֹת לֹא גֹרֵם הִיפֵךְ הָאֲחָדוֹת
 29 כִּנְ"ל בְּעֵינֵי הַמְסַפֵּר שֶׁכֹּאֲשֶׁר מְאִיר בּוֹ
 30 אוֹר נִעְלָה וְהוּא בְּבִיטוּל אוֹי לֹא זֶה
 31 בְּלִבֵּב שֶׁהַמְסַפֵּר אֵינּוּ חֶסְרוֹן אֵלָּא הוּא
 32 מַעֲלָה גְדוּלָה.
 33 (ה) וְזֶהוּ כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי
 34 יִשְׂרָאֵל וְגו'. דְּהִנֵּה, בְּתַבַּת תִּשָּׂא יֵשׁ ב' פְּרוּשִׁים,
 35 תִּשָּׂא יֵשׁ ב' פְּרוּשִׁים, מְלִשׁוֹן
 36 מְנִיָן (פְּפֹרֵשׁ הַפְּשׁוּט שֶׁהַכְּתוּב
 37 מְדַבֵּר עַל סְפִירַת וּמְנִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל),
 38 וְגַם מְלִשׁוֹן הַתְּנַשְׂאוֹת מְלִשׁוֹן
 39 הַרְמָה, הַעֲלָאָה וְרוּמָמוֹת⁵⁹,
 40 וְהִינּוּ, לְהָרִים וְלְהַעֲלוֹת אֶת
 41 בְּחִינַת הַמְסַפֵּר לְבַחֲבִינַת אֵין מְסַפֵּר, שְׂזָהוּ הַמְסַפֵּר כְּפִי
 42 שֶׁהוּא בְּבַחֲבִינַת עֲלָמָא דְאַתְכֶּסְיָא, כִּנְ"ל (סַעִיף ד').

ביאור בדרך אפשר

43 וְזֶהוּ גַם מָה שֶׁכְּתוּב כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהַפְּסוּק
 44 מְדִיִּיק וְאוֹמֵר שֶׁהַרְמָה וְהַתְּנַשְׂאוֹת קְשׁוּרָה בְּרֹאשׁ דְּרוּקָא דְּהִנֵּה⁶⁰, יֵשׁ ב'
 45 בְּחִינּוֹת בְּנִשְׂמָה⁶¹, בְּחִינַת רְגַל הַחֲלֵק הַתְּחַתָּן שְׂבַעֲנֵן שְׂזָהוּ
 46 חֲלֵק הַנִּשְׂמָה הַמְלַבֵּשׁ בְּגוּף, וְהוּא הָאֵרָה מוּעַט מֵהַנִּשְׂמָה עֲצֵמָה
 47 שֶׁהוּא מַעְלָמָא דְאַתְגְּלִיא,
 48 בְּחִינַת הַמְּלָא שְׂבַעֲנֵן שְׂזָהוּ,
 49 אוֹתוֹ חֲלֵק בְּנִשְׂמָה שְׂדוּמָה לְאוֹר
 50 הָאֲלוּקֵי הַמְּמָלָא כֹּל עַלְמִין וּמְלוּבֵשׁ
 51 בַּחוּץ הַעוֹלָמוֹת שְׂעֵל-זֶה עַל דְּרֹגָה זֹו
 52 שֶׁל הַנִּשְׂמָה, הַדְּרָגָה הַנְּמוּכָה, אֲמָרוֹ
 53 רְבוּתִינוּ וְ"ל⁶² מָה הַנִּשְׂמָה
 54 מְמָלָא אֶת הַגּוּף וּמֵתַלְבֵּשֵׁת בְּחוּבוֹ
 55 בְּצוּרָה פְּנִימִית כֹּכֵל אֲבָר לְפִי עֵינֵינוּ
 56 כִּף הַקְּב"ה מְמָלָא אֶת הַעוֹלָם
 57 וְהָאוֹר הַמְּמָלָא כֹּל עַלְמִין מֵתַלְבֵּשׁ
 58 בְּעוֹלָם בְּפְנִימִיּוֹת וּמְאִיר כֹּכֵל עוֹלָם
 59 וּבְכֹל נִבְרָא לְפִי עֵינּוֹ. וְהַדְּרָגָה הַשְּׂנִיָּה,
 60 הַנְּעִלִית יוֹתֵר, וּבְחִינַת רֹאשׁ
 61 שְׂבַעֲנֵן שְׂזָהוּ מְזֵל
 62 הַנִּשְׂמָה, שֶׁלֹּמַעֲלָה מֵחֲלֵק הַנִּשְׂמָה
 63 הַמְּלוּבֵשׁ בְּגוּף בְּחִינַת הַמְּקִיף
 64 שְׂמִיאֵר מֵלִמְעַלָּה, שֶׁהוּא מַעְלָמָא
 65 דְאַתְכֶּסְיָא.
 66 וּפְרִוּשׁ תִּשָּׂא אֶת רֹאשׁ גו',
 67 הוּא, לְקִשֹּׁר וְלְהַעֲלוֹת בְּחִינַת
 68 רְגַל שְׂבַעֲנֵן שְׂזָהוּ שְׂמַעְלָמָא
 69 דְאַתְגְּלִיא לְבַחֲבִינַת הָרֹאשׁ
 70 שְׂבַעֲנֵן שְׂזָהוּ שְׂמַעְלָמָא
 71 דְאַתְכֶּסְיָא וְכֹאֲשֶׁר נּוֹצֵר קֶשֶׁר
 72 וְחִיבּוּר בֵּין ה"רֹאשׁ" וְה"רְגַל"
 73 שֶׁבְּנִשְׂמָה אוֹי ה"רֹאשׁ", הַבְּחִינָה
 74 הַעֲלוּיָה שֶׁבְּנִשְׂמָה, מְאִיר גַּם ב"רְגַל",
 75 הַבְּחִינָה הַתְּחַתּוֹנָה שֶׁבְּנִשְׂמָה. וְזֶהוּ
 76 גַם מָה שֶׁכְּתוּב⁶³ בְּהַמְּשָׁךְ
 77 הַצְּוִיּוֹ עַל מְנִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי
 78 מַחְצִית הַשֶּׁקֶל כָּל הָעוֹבֵר עַל
 79 הַפְּקוּדִים, וְאֵיתָא מוּבָא עַל
 80 פְּסוּק זֶה בִּירוּשְׁלָמִי⁶⁴ כָּל
 81 דְעֵבֵר בְּיָמָא, כֹּל מִי שֶׁעֵבֵר בֵּים סוֹף
 82 (צְרִיךְ לְתַתּ מַחְצִית הַשֶּׁקֶל) כִּי יָם
 83 הוּא בְּחִינַת עֲלָמָא דְאַתְכֶּסְיָא (כִּנְ"ל שֶׁהַבְּרוּאִים שְׂבִים מְכוּסִים בְּמִי
 84 הֵים), וְלִכֵּן, כָּל דְעֵבֵר בְּיָמָא, כֹּל מִי שֶׁעֵבֵר בֵּים סוֹף וּזְכָה לְגִלּוּיִים

(58) לאדמו"ר האמצעי חיי שרה קלא, ג ואילך. וראה גם תו"ח חיי שרה קכו, ד. המשך תע"ב ח"א ע' נח. שם ס"ע קסג ואילך. ועוד. (59) אוה"ת שם ע' א'תתכו. (60) ראה גם אוה"ת שם ע' א'תתלא. (61) ראה לקו"ת דרושים לר"ה סב, ג. (62) ראה ויק"ר פ"ד, ח. מדרש תהלים קג, א. (63) שם, יג. (64) שקלים פ"א ה"ג.

- 1 מ"עלמא דאתכסייא" הנה גם בהיותו בעלמא דאתגליא שהוא
 2 בדוגמה נמוכה מעלמא דאתכסיא (והקשר של הנבראים שבו למקור חיותם לא
 3 נראה ולא ניכר), בכל זאת נמשך אצלו ענין הבטול במציאות
 4 ביטול מוחלט ללא כל תחושת ישות ומציאות ('יראו את הו') היינו
 5 טפל ובטל (הו'), כמו אצל
 6 דגים שבים הבטלים החלוטין 1
 7 למקור חיותם (פנ"ל בפרוש 2
 8 וידגו לרוב בקרב הארץ אשר 3
 9 תוכן הברכה הוא שגם ב"ארץ",
 10 עלמא דאתגליא, תהי' התגלות כמו
 11 בעלמא דאתכסיא). ועל-ידי-זה
 12 נעשה גם ענין המספר 6
 13 באפן הרצוי (את שדרכו 7
 14 למנות, "את" לשון טפל ובטל),
 15 כך שהמספר הוא לא חסרון אלא
 16 מעלה שקשור עם בחינת אין
 17 מספר, פנ"ל.
 18 וזהו גם מה שכתוב¹ בתחילת
- הציווי על המניין באמצעות מחצית השקל, אשר באופן כזה ולא יהיה
 19 בקהם נגף בפקד אותם, והינו על-ידי נתינת הצדקה, שבזכות
 20 זו, המניין לא יזיק ולא יגרם למגיפה חס-ושלום כמו שכתוב⁶³ זה יתנו
 21 גו' לצדקה מחצית השקל גו', שעל-ידי-זה בזכות הצדקה לא
 22 תשלט עין הרע במנין⁶⁵,
 23 וכמו ביוסף, שזכה לכהן שלא
 24 שלט בו עין הרע על-ידי ענין
 25 הצדקה⁶⁶ שהיה המשביר⁶⁷
 26 לכל עם הארץ⁶⁸ וכלכל ופרנס
 27 את כולם בימי הרעב. וכך גם במניין
 28 בני ישראל, אף שיש בו את ענין
 29 המספר, הרי בזכות הצדקה של מחצית
 30 השקל לא יהי' בו שום דבר בלתי רצוי
 31 אלא מעלה בלבד.
 32
 33
- 1 וְלֹכֵן, כֹּל דְּעֵבֵר בְּיָמָא, הֵנָּה גַם בְּהִיּוֹתוֹ בְּעֵלְמָא
 2 דְּאֵתְגַלְיָא נִמְשָׁךְ אֶצְלוֹ עֲנִיָּן בְּהַטּוּל בְּמַצִּיאוֹת
 3 ('יִרְאוּ אֶת הַוַּי'), כְּמוֹ אֶצְל דְּגִים שְׂבִיָּם (פְּנ"ל
 4 בְּפִרוּשׁ וַיִּדְגּוּ לְרוֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ). וְעַל-יְדֵי-זֶה
 5 נַעֲשֶׂה גַם עֲנִיָּן הַמְּסַפֵּר בְּאִפְן הָרְצוּי (אֶת שְׁדָרְכוֹ
 6 לְמִנּוֹת), שְׁקֶשׂוּר עִם בְּחִינַת אֵין מְסַפֵּר, כְּנ"ל.
 7 וְזֶהוּ גַם מַה שְׁכָּתוּב! וְלֹא יִהְיֶה בְּקֶהם נִגְף בְּפִקְד
 8 אוֹתָם, וְהֵינּוּ עַל-יְדֵי נְתִינַת הַצְּדָקָה, כְּמוֹ
 9 שְׁכָּתוּב⁶³ זֶה יִתְּנוּ גו' מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל גו', שְׁעַל-
 10 יְדֵי-זֶה לֹא תִשְׁלַט עֵין הָרַע בְּמִנְיָן⁶⁵, וְכִמוֹ בְּיוֹסֵף, שְׁזָכָה לְכֹהֵן שְׁלֹא שְׁלֹטָא בִּיהַ
 11 עֵינָא בִּישָׂא, עַל-יְדֵי עֲנִיָּן הַצְּדָקָה⁶⁶ שְׁהִיָּה הַמְּשַׁבֵּיר⁶⁷ לְכֹל עִם הָאָרֶץ⁶⁸.

(65 פרש"י עה"פ. 66 אוה"ת שם ע' א'תתלב. 67 מקץ מב, ו. 68 חסר סיום המאמר (המור"ל).

אגרות קודש

ב"ה, כ"ה שבט, תשכ"ב

ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתביהם, ראשי פרקים מפעולותיהם במקצועות שטחים שלקחו ע"ע
 ובענין העיקרי חינוך עטה"ק בתי ספר חבדי"ם.

וצד השהו בכולם עכ"פ כפי שכותבים שחסר סדר בעבודתם, ובמילא נמצאים במצב של עולה
 ויורד וכו' וכו'

והנה אחת מהכוונות שנמצאים כולם יחד בבי"ס חב"ד הוא שאיש את רעהו יעזורו ויחזקו
 בעבודה האמורה, אשר בכולם צ"ל סדר כדרישת רבותינו נשיאנו, כמבואר באיזה שיחות קדש,
 ובחינוך בסדר מסודר דוקא, ובפרט שרואים את זה גם במוחש שהסדר נוגע לקיום הפעולות ולהצלחתן,
 והמפורסמות אין צריכות ראוי.

והנה אין צועקין על העבר, והתקוה שעכ"פ מכאן ולהבא לא יהי' מקום ארומשפילן זיך,
 וברציניות הדרושה אבל ביחד עם זה מתוך שמחה וטוב לבב יסדרו הפעולות כדבעי ויצליחו הלוך
 והוסיף הלוך ואור.

המחה לבשו"ט בכל האמור ומפורטות ככל הדרוש.